

Lakialoite 1

Pentti Tiisanen /vas ym.: Lakialoite laiksi vuodelta 1998 suoritettava sairausvakuutusmaksusta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Ehdotamme eläkkeensaajien sairausvakuutusmaksujen porrastamista ja alentamista sekä asteittaista siirtymistä samansuuruiseen eläkkeen- ja palkansaajien vakuutusmaksuun. Vuodelta 1997 kaikilta eläketulon saajilta perittävä sairausvakuutusmaksu on tulojen suuruudesta riippumatta kolme (3) penniä korkeampi kuin palkansaajien.

Ehdotamme, että vuonna 1998 toimitettavassa kunnallisverotuksessa alle 72 000 äyrin vuosieläkettä saavien maksu olisi sama kuin palkansaajilla, 72 000—108 000 äyrin vuosieläkettä saavilla maksu olisi 2 penniä äyriltä nykyistä alempi ja yli 108 000 äyrin eläkettä saavien maksu säilyttäisiin nykyisellään.

PERUSTELUT

Pienten ja keski suurten eläkkeiden tuloveron ja veronluonteisten maksujen prosenttiosuus on näennäisesti vähäisempi kuin vastaavansuuruisten palkkatulojen kohdalla. Tällöin kuitenkin unohtetaan, että kansaneläkkeessä on kyse verottomasta etuudesta, jota ei voi verrata bruttoetuuteen.

Kun ns. SOVE-uudistuksessa kansaneläke pantiin verolle, tarkoitus ei ollut alentaa eläkettä veron määrällä. Tällöin olisi ollut mahdollista korottaa kansaneläkettä niin, että veron jälkeen se olisi ollut entisen suuruinen. Tämä olisi kuitenkin merkinnyt joko kansaneläkemaksun korottamista veron verran tai veron palauttamista takaisin kansaneläkejärjestelmään. SOVE-uudistuksen yhteydessä valittiin kuitenkin toinen tapa säilyttää käteen jäävä kansaneläke entisen suuruisena: verottomuus toteutettiin erityisellä eläketulovähennyksellä. Näin ollen kansaneläkettä saavan ja vastaavaa palkkatuloa saavan verotuksen tasoa ei voida verrata suoraan keskenään, vaan nettoetuusluonteinen kansaneläke olisi vertailua varten itse asiassa muutettava bruttoetuudeksi vertailukelpoisen luvun saamiseksi. Kansaneläkkeen nettotausta ja SOVE-uudistus

näyttävät kuitenkin unohtuneen julkisessa keskustelussa. Viimeksi tähän unohtamiseen tai asioiden väärään ymmärtämiseen syöllistyi Talousneuvoston ”Verot, sosiaaliturva, työvoimapolitiikka ja työllisyys” -työryhmäraportti (31.12.1996) päättyen virheellisesti väittämään, että pienituloisten eläkeläisten verotus olisi kevyempää kuin palkansaajien.

Pieniä ja keski suurta eläkkeitä (alle 70 000 markan vuosieläkkeet) saavien ryhmässä on myös paljon sellaisia eläkeläisiä, joiden nettotulot alittavat asumiskulujen jälkeen välttämättömien elinkustannusten kattamiseksi tarvittavan tulotason. Eri eläkkeensaajaryhmien käytettävissä oleviin tuloihin vaikuttavat muun muassa eläkeläisten erilaiset asumisolosuhteet: asuuko eläkeläinen yksityisin vai julkisin varoin ylläpidetyssä hoitolaitoksessa vai asuuko hän itsenäisesti omistus- tai vuokra-asunnossa. Eläkkeensaajien eriaisteiset toimeentulovaikeudet saattavat johtua myös heidän erilaisesta terveydellisestä tilanteestaan, hoito- ja lääkekustannuksista.

Vuodesta 1993 eläkkeensaajilta on peritty korotettua sairausvakuutusmaksua. Samoin yksivuotisella lailla määrättiin kansaneläkeläin pysy-

väissäännöksestä poikkeavasti eläketulosta perittäväksi kansaneläkemaksua vuosina 1993—1995. Vuoden 1996 alusta hallitusohjelmaan liittyen kansaneläkelakia muutettiin siten, että oikeutta kansaneläkkeeseen ei enää ole, jos työeläke yksinällä henkilöllä ylittää I kuntakalleusryhmässä 5 188 markkaa kuukaudessa. Vuoden 1996 osalta kansaneläkkeen pohjaosan leikkaamiseen liittyen yksivuotisella poikkeuslailla eläketulot vapautettiin kansaneläkemaksusta. Vuoden 1997 alusta vakuutetun kansaneläkemaksu poistettiin (994/1996; HE 170/1996 vp).

Eduskunnan sosiaali- ja terveystoimikunta — käsitellessään kuluva vuotta koskevia vakuutusmaksuja tarkoittavaa esitystä — edellytti hallituksen huolehtivan siitä, että vuonna 1998 voidaan alentaa eläkkeensaajien ylimääräistä sairausvakuutusmaksua vähintään yhdellä pennillä veroäyriä (StVM 28/1996 vp, s. 2/HE 170/1996 vp). Esitämme nyt tämän maksujen alentamisvaran kohdentamista alkuvaiheessa pieniin ja keskiuuriin eläkkeisiin.

Erityisen pieniä eläkkeitä saavien (n. 3 000 markan kuukausitasolla) osalta palkansaajien maksuja korkeampien sairausvakuutusmaksujen periminen edelleen vuonna 1998 olisi sekä epäoikeudenmukaista eläkeläisten kannalta että epätarkoituksenmukaista valtion harjoittaman

talous- ja sosiaalipolitiikan kannalta. Kun hallitus suuntautuu talouden yleisen kehityksen antamissa puitteissa jonkinasteisiin tuloverojen alennuksiin, niitä on meidän mielestämme kohdistettava myös pieniin ja keskiuuriin eläketuloihin.

Esitämme alle 72 000 markkaa verotettavaa vuosieläkettä saavien eläkeläisten korotetun sairausvakuutusmaksun poistamista. Eli tässä ryhmässä poistettaisiin koko 3 pennin ylimääräinen maksu.

Lisäksi esitämme keskituloisten osalta, joihin tässä luemme kuuluvaksi yli 72 000 mutta ei yli 108 000 markkaa vuodessa verotettavaa eläkettä saavat, kahden (2) pennin sairausvakuutusmaksun alentamista. Valtiontalouden parantuessa tulevina vuosina myös tässä eläkkeensaajaryhmässä vakuutusmaksut tulisi alentaa palkansaajien maksujen tasolle ja verojen alentamismahdollisuuksien mukaan myös sitä suuremmissa eläketuloissa.

Yli 108 000 markkaa verotettavaa vuosieläkettä saavien maksun esitämme säilytettäväksi nykyisellään.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

vuodelta 1998 suoritettavasta sairausvakuutusmaksusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Sen estämättä, mitä sairausvakuutuslaissa (364/1963) säädetään vakuutetun sairausvakuutusmaksun määrästä, maksu on 1,90 penniä vakuutetulle vuodelta 1998 toimitettavassa kunnallisverotuksessa vahvistetulta veroäyriä. Vakuutusmaksu on kuitenkin 2,35 penniä vakuutetulle kunnallisverotuksessa vahvistetulta veroäyriä siltä osin kuin veroäyrien määrä ylittää 80 000 äyriä. Vakuutusmaksua määrättäessä otetaan huomioon, mitä tuloverolaissa (1535/1992) säädetään.

2 §

Jos vakuutettu saa vuoden 1998 eläketuloa, häneltä peritään sen lisäksi, mitä 1 §:ssä säädetään, sairausvakuutusmaksua 3,00 penniä vuodelta 1998 toimitettavassa kunnallisverotuksessa, mikäli hänen verotettava eläketulonsa on enemmän kuin 108 000 äyriä. Jos vakuutetun verotettava eläketulo on yli 72 000 mutta ei enempää kuin 108 000 äyriä, peritään ylimääräistä maksua 1 penni vuodelta 1998 toimitettavassa kunnallisverotuksessa vahvistetulta veroäyriä sen lisäksi, mitä 1 §:ssä säädetään. Nämä sairaus-

vakuutusmaksun korotukset ovat kuitenkin enintään kolme prosenttia veronalaisesta eläketulosta.

3 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-

kuuta 1998 ja sitä sovelletaan vuodelta 1998 toimitettavassa verotuksessa.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 1997

Pentti Tiusanen /vas

Mikko Immonen /vas

